

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr.796 din 06.11.2019

Dosar nr.: 405/2018

Petiția nr.: 3358/31.05.2018

Petentă: Centrul European pentru Dreptul Copiilor cu Dizabilități – CEDCD, pentru Ciontolac Răzvan

Reclamați:

Obiect: refuz transfer, elev cu dizabilitate

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. Centrul European pentru Dreptul Copiilor cu Dizabilități – CEDCD cu sediul în Calea 13 Septembrie, nr. 128, bl.P35, sc.1, ap.3, parter sector 5, București

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

8. Sesizarea vizează refuzul reclamațiilor de a accepta transferul elevului diagnosticat cu dizabilitate.

III. Procedura de citare

9. În temeiul art. 20 alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, părțile au fost citate pentru data de 01.07.2018.

10. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

11. CEDCD susține că elevului, în vârstă de 12 ani, diagnosticat cu Sindrom XX Male, intelect de limită și Sindrom ADHD formă clinic mixtă, elev al Școlii Gimnaziale nr. 128 din București, i s-a recomandat să schimbe mediul școlar la o specializare vocațională. Astfel, Conform Referatului de Expetiză Medico Patologică, Comisia Medicală Municipală de Orientare Școlar Profesională din cadrul Ministerului Sănătății a atestat în data de 7 ianuarie 2018 că este indicat pentru elev să frecventeze o specializare vocațională, ținând cont de văditele sale înclinații artistice Petentul arată că la data de 30 ianuarie 2018, mama elevului a solicitat transferul acestuia de la Școala Gimnazială nr. 128 la Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza. Dând curs acestei cereri,

Leceul Tonitza, prin director, a solicitat Inspectoratului Școlar al municipiului București aprobarea suplimentării cifrei de școlarizare la nivelul clasei a V-a cu un elev.

După răspunsul pozitiv al ISMB, elevul a participat, în calitate de audient al Liceului Tonitza, la primele cursuri de cultură generală în data de 15 februarie 2018, urmând să susțină la finele semestrului examenele de diferență la o serie de materii ce țin de sfera artei.

12. Petentul susține că începând cu acea dată, 15 februarie, lucrurile au luat o turnură diferită, diriginta clasei,, nu a dorit să-l prezinte pecelor ce urmau să-i devină colegi, fiind total ignorat pe parcursul orele de curs.

Potentul mai susține că în de 21 februarie 2018, a avut loc o ședință cu părinții clasei unde elevul deja participa la cursuri și ar fi urmat să învețe după examenele de diferențe, iar principala problemă abordată a fost prezența luica elev cu cerințe educaționale speciale în clasă, aspect față de care o serie de părinți s-au opus vehement.

Mai mult, elevul a fost înlăturat de la clasă la solicitarea părinților până la momentul examenelor. Având în vedere cele de mai sus, petentul susține că după ultimul examen, la pictură, din data de 12 martie, Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza a prezentat familie elevului notele obținute de acesta, respectiv: **desen – 5.00, Modelaj- 4.50, Pictură-6.00**. Conform conducerii Liceului, acestea sunt insuficiente pentru realizarea transferului.

Potentul susține că respingerea transferului elevului pe baza acestei argumentații este îndoielnică. În conformitate cu art. 143, al.3 din Ordinul 5079/2016 “Fiecare cadru didactic examinator acordă elevului câte o notă la fiecare probă susținută de acesta. Notele de la probele orale sau practice sunt întregi . Așadar, conform acestei prevederi, nota obținută dela proba de modelaj este 5, deoarece 4,50 nu este un număr întreg, iar rotunjirea se face în favoarea elevului”.

Având în vedere cele de mai sus, petentul susține faptul că excluderea luide clasă în timp ce avea calitatea de audient al Liceului Nicolae tonitza, de către dna dirigintă și dl director adjunct, interpretarea notelor obținute de acesta la examenele de diferență drept insuficiente de către directorul general, în ciuda prevederilor legale în vigoare, coalizarea părinților de colegi împotriva sa la ședința cu părinții și pasivitatea inspectorilor școlari.

Susținerile reclamațiilor

13. Inspectoratul Școlar al municipiului București invocă excepția lipsei calității procesuale pasive arătând că transferul elevilor se realizează între unitățile de învățământ.

Pe fondul plângerii, se arată că ISMB a aprobat depășirea efectivului maxim, în scopul efectuării transferului, însă acesta era condiționat de promovarea examenului de diferențe de către elev.

14. Reclamații....., director al Liceului de Arte plastic Nicolae Tonitza, prof.susțin faptul că în Școala gimnazială și Lieceul Tonitza se accede doar în urma examenelor de verificare a aptitudinilor artistice specifice, în ordinea mediilor și cu cel puțin nota 6 (șase). Astfel, reclamații susțin că, în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului educației nr. 4432 din 29 august 2014 și anexei nr. 3¹ și în temeiul art. 17, al.2 lit b) din regulamentul din 7 octombrie 2011 ...”*Media minimă de promovare a testelor de aptitudini, calculată este nota 6 (șase). În învățământul preuniversitar de artă, înscrierea elevilor se poate efectua numai pe baza testării aptitudinilor specifice. Admiterea elevilor în unitățile de învățământ cu program integrat sau suplimentar de artă se face, în funcție de an de studiu și clasă, numai în urma unei selecții, prin: testarea aptitudinilor specifice, în învățământul obligatoriu, examene de diferență, în cazul transferului, probe de aptitudini, pentru admiterea în liceu ”.*

Reclamații mai susțin că, în sesiunea de examene pentru admiterea în clasa a V-a la Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza, desfășurată în iunie 2017, elevul a fost declarat respins. Din cele 60 de locuri au concurat 74 de elevi, iar elevul în cauză s-a situat pe locul 74.

La data de 29.08.2018, înainte chiar de începerea anului școlar, mama elevului a solicitat transferul la Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza de la Școala Gimnazială nr. 128 București. La data de 06.09.2017, mama elevului a revenit cu o cerere prin care solicita primirea acestuia în calitate de audient în anul școlar 2017-2018. În acest sens, reclamații arată că elevul, în perioada în care a dobândit statutul de audient și până la susținerea examenelor, a frecventat foarte rar (doar 2 ore cursurile de modelaj) sau deloc cursurile (niciodată la atelierul de pictură) de specialitate la care era îndreptățit să participe, fapt constatat și de profesorii de specialitate. În ceea ce privește ședința cu părinții din data de 21.02.2018, s-a discutat frecventarea cursurilor de discipline generale de către un minor care nu dobândise încă statute de elev prin susținerea și promovarea examenelor necesare. În perioada 20.02.2018-06.03.2018 s-au susținut examenele de diferență, iar rezultatele au fost următoarele:

- Desen în data de 20.02.2018, examen la care a obținut media 5 (cinci 00%), modelaj în data de 21.02.2018, examen la care a obținut media 4.5 (patru 50%), pictură în data de 27.02.2018, examen la care a obținut media 6 (șase 00%). Notele la desen și modelaj au fost obținute înaintea ședinței cu părinții, iar nota cea mai mare a fost obținută după ședința în cauză.

Reclamații susțin că minorul, prin nefrecventarea disciplinelor specifice, nu a reușit să-și îmbunătățească aptitudinile necesare promovării examenelor de diferență, fără a-și pierde statutul de audient pe care îl are și în prezent.

În ceea ce privește rotunjirea notei la disciplina modelaj, reclamații invocă art. 143 alin. 3 din OMENCS nr. 5079/2016, potrivit căruia *“media aritmetică a notelor acordate la cele două sau trei probe, rotunjită la nota întreagă cea mai apropiată, reprezintă nota finală la examenul de corigență, fracțiunile de 50 de sutimi rotunjindu-se în favoarea elevului”*. Altfel spus, rotunjirea notei este permisă de lege doar în mod excepțional ca o formă de clemență pentru elevii corigenți, elevul în cauză neavând acest statut.

15. Nu în ultimul rând, reclamații arată că în prezent, în cadrul studiilor gimnaziale în anul școlar 2017-2018 sunt înscriși 7 elevi CES care primesc indemnizație specifică.

Având în vedere cele de mai sus, reclamații consideră că nu au săvârșit o faptă de discriminare.

IV. Motivele de fapt și de drept

16. Pe cale de excepție, Colegiul director urmează să analizeze excepția lipsei calității procesuale pasive a Inspectoratului Școlar al municipiului București, precum și a inspectorilor școlari reclamați, excepție invocată de ISMB și inspectorii în cauză.

Astfel, Colegiul director reține faptul că Inspectoratul a apobat depășirea efectivului maxim de elevi pentru clasa a V-a, în scopul efectuării transferului. Astfel, acțiunile ce au căzut în sarcina ISMB –ului au fost soluționate favorabil transferului minorului.

Prin urmare, Colegiul director admite excepția lipsei calității procesuale pasive a ISMB și a inspectorilor școlari ...

17. Pe fondul cauzei, Colegiul director reține o posibilă faptă de discriminare prin refuzul transferului elevului cu dizabilități la Liceul Nicolae Tonitza București.

În drept, sub aspectul incidenței preverilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). **Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”.** Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate (pârâtului).

18. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis. În ceea ce privește existența acestei legături de cauzalitate între tratamentul diferit și criteriul interzis s-a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție, între altele, prin Decizia civilă nr. 1530/2009 și Decizia civilă nr. 2758/2009.

19. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre **criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1**, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit.

Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul i-a încălcat petentei/petentului un drept recunoscut de lege în baza unui criteriu interzis. Din sesizare și susținerile părților la dosar se reține că mama elevului invocă fapte ce-i îngrădesc acestuia dreptul la educație, pe criteriul de dizabilitate.

20. În raport de prezenta speță, Colegiul director reține că în sesiunea de examene pentru admiterea în clasa a V-a la Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza, desfășurată în iunie 2017, minorul C.D.R. a fost declarat respins. Colegiul director ia act de faptul că pe cele 60 de locuri au concurat 74 de elevi, iar elevul în cauză s-a situat pe locul 74.

De asemenea, Colegiul director reține că reclamații, directorul și cadrele didactice din cadrul liceului, au făcut cerere la ISMB în vedere suplimentării numărului de elevi ai unei clase a V-a din cadrul unității de învățământ și au aprobat solicitarea mamei elevului pentru ca acesta să aibă calitatea de audient.

Totodată, Colegiul director ia act de faptul că elevul a frecventat doar 2 ore cursurile de modelaj (vezi declarațiile de la dosar), fapt ce nu i-a permis acestuia să acumuleze foarte multe cunoștințe.

Nu în ultimul rând, Colegiul director reține notele obținute de elev la examenele de diferențe, respectiv desen 5, 00, modelaj 4.50, pictură 6.00., note ce nu permit, conform reglementărilor în vigoare, transferul. Transferul elevului se putea realiza în condițiile în care media celor 3 discipline de specialitate ar fost minim 6 (șase).

Corelând aceste aspecte cu elementele cuprinse în art. 2 din Og nr. 137/2000 republicată, în special legătura de cauzalitate dintre faptă și criteriul de discriminare invocat, Colegiul director nu constată că refuzul transferul elevului la Liceul de Arte Plastice Nicolae Tonitza are la bază criteriul de dizabilitate. În altă ordine de idei, Colegiul director nu reține încălcarea dreptului elevului la educație pe criteriul de dizabilitate, în raport de probele depuse la dosar.

21. În ceea ce privește ședința cu părinții din data de 21.02.2018, Colegiul director nu poate reține că aceasta a determinat conducerea să nu accepte transferul, întrucât această ședință a avut loc după primele 2 examene la care elevul a obținut note mai mici decât la ultimul de după ședință.

Însă, Colegiul director recomandă Liceului de Arte Plastice Nicolae Tonitza ca pe viitor să evite dezbaterăa unui astfel de subiect la o ședință cu părinții pentru a nu crea situații sau discuții sensibile, care au ca temă dizabilitatea unui elev și care pot conduce la un cadru ostil, degradant sau ofensator. Deși, din procesul verbal al ședinței în cauză nu reiese o discuție amplă în acest sens (nu s-a notat în procesul verbal), Colegiul director pune în vedere conducerii Liceului jurisprudența CNCD prin care s-au constatat o faptă de discriminare săvârșită de o unitate de învățământ la influența ori presiunea părinților.

Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director nu constată încălcarea prevederilor art. 2 din OG nr. 137/2000 republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a ISMB și a inspectorilor școlari
2. Pe fondul cauzei, faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit art. 2 din OG nr. 137/2000, republicată
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA - Membru

Data redactării : 07.11.2019

Hotărâre redactată și motivată de: Asztalos Csaba Ferenc

Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.